Staten-Generaal

1/2

Vergaderjaar 2008–2009 A

31 715 Overeenkomst inzake de bevordering, de beschikbaarstelling en het gebruik van het Galileo- en het GPS-satellietnavigatiesysteem en verwante toepassingen; Dromoland Castle, Co. Clare, 26 juni 2004

Nr. 1

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 24 september 2008.
De wens dat het verdrag aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal wordt onderworpen kan door of namens één van de Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 24 oktober 2008.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 september 2008

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 2, eerste lid, en artikel 5, eerste lid, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen, de Raad van State gehoord, heb ik de eer u hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen de op 26 juni 2004 te Dromoland Castle, Co. Clare totstandgekomen Overeenkomst inzake de bevordering, de beschikbaarstelling en het gebruik van het GALILEO- en het GPS-satellietnavigatiesysteem en verwante toepassingen (Trb. 2004, 257).

Een toelichtende nota bij de Overeenkomst treft u eveneens hierbij aan.

De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

De minister van Buitenlandse Zaken,
M. J. M. Verhagen

KST122500
0809tkkst31715-1
ISSN 0921 - 7371
Sdu Uitgevers
’s-Gravenhage 2008

TOELICHTENDE NOTA

1. Inleiding

Het onderhavige verdrag geeft de Europese Gemeenschap (EG), haar lidstaten en de Verenigde Staten van Amerika een raamwerk voor onderlinge samenwerking bij bevordering, levering en gebruik van de satellietnavigatiesytemen Galileo en het civiele deel van Global Positioning System (GPS). Met Galileo wordt, op initiatief van de Europese Unie en in samenwerking met het Europees Ruimte Agentschap (ESA), een civiel satellietnavigatiesysteem onder civiel beheer ontwikkeld dat naast de militair beheerde Amerikaanse (GPS) en Russische (GLONASS) systemen zal bestaan. Hiermee wordt ingespeeld op de toenemende behoefte in Europa aan nauwkeurige plaats- en tijdbepaling vanuit verscheidene sectoren van de maatschappij en de economie. Dit verdrag met de Verenigde Staten is van groot belang voor:

a. Het regelen van de interoperabiliteit van GPS en Galileo, waardoor de gebruiker tegelijkertijd en met dezelfde ontvanger gebruik kan maken van beide signalen;
b. Het maken van afspraken over het frequentiegebruik voor de systemen. Hoewel frequenties verdeeld worden door de World Radio Conference, is het noodzakelijk om nadere afspraken te maken over gezamenlijk gebruik van deze frequenties en het voorkomen van storende interferentie van signalen. Dit is met name van belang voor het toekomstige Public Regulated Service (PRS) signaal van Galileo en de toekomstige M-code van GPS, omdat GPS ook wordt gebruikt als signaal voor militaire (inclusief Navo) activiteiten;
c. Het exclusieve gebruik op een beperkt grondgebied van de signalen indien sprake is van een bedreiging van de veiligheid;
d. Het regelen van de commerciële aspecten.

Naast het onderhavige verdrag zijn vergelijkbare verdragen met China, Israël, Oekraïne, Zuid-Korea en Marokko inmiddels ook ondertekend. Nederland staat in principe positief tegenover samenwerking met derde landen met betrekking tot Galileo. Daarmee wordt de afzetmarkt vergroot door een groter gebruik van de signalen, wordt meer technische expertise ingebracht en worden aanvullende financiële bijdragen binnengehaald. Gevoelige technieken, zoals PRS, vallen niet onder de samenwerking met derde landen.

2. Hoofdlijnen van het verdrag

Het verdrag voorziet in een raamwerk voor samenwerking zowel bilateraal als multilateraal, gericht op de beschikbaarheid en het civiel, commercieel en wetenschappelijk gebruik van signalen, diensten en apparatuur, met inachtneming en bevordering van wederzijdse veiligheidsbelangen.

Het verdrag betreft een gemengde overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds en de Verenigde Staten anderzijds. De partijen dragen de verdragsverplichtingen voor de respectieve beleidsterreinen waarvoor zij competent zijn. Over het algemeen is de Gemeenschap exclusief bevoegd. Alleen voor veiligheidskwesties en frequentiebeleid is sprake van gedeelde bevoegdheid met de lidstaten. De aansprakelijkheidsverdeling (artikel 19) zal nader worden geregeld tussen de EG en de lidstaten voor aanvang van de operationele fase van Galileo. Dit betreft onder andere de gevolgen van een «service guarantee» aan toekomstige gebruikers.

Voor Nederland leidt het verdrag niet tot uitvoeringsmaatregelen. Partijen verplichten zich wel om bestaande regels toe te passen op satelliet-

navigatie. Dit betreft het volgen van een niet-discriminerende benadering van de handel in goederen en diensten betreffende satellietnavigatie (artikel 6). Bovendien moeten partijen op het gebied van beveiliging adequate maatregelen nemen die misbruik van de systemen voor satellietnavigatie en tijdbepaling moeten voorkomen, inclusief het toepassen van uitvoerbeperkingen en voorschriften (artikel 11, achtste lid, en 13, vierde lid). Verder werken partijen, waar nodig, samen in het kader van de relevante internationale gouvernementele organisaties (artikel 15).

Nadere uitwerking van het verdrag zal plaatsvinden in diverse werkgroepen, zoals aangegeven in artikel 13. Dit betreft:
- Frequentiecompatibiliteit en interoperabiliteit van civiele diensten;
- Handel en civiele toepassingen;
- Verdere ontwikkeling van toekomstige generatiesystemen;
- Beveiligingsvraagstukken, inclusief de overlegstructuur over de overheidsdiensten.

In de geëigende gremia worden de lidstaten betrokken bij de voorbereiding van standpunten. In Nederland worden standpunten voorbereid in interdepartementaal verband onder leiding van het ministerie van Verkeer en Waterstaat. Hierbij zijn de ministeries van Economische Zaken, Defensie, Buitenlandse Zaken, Financiën en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties betrokken.

3. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 4

Artikel 4 bevat bepalingen over de interoperabiliteit van de systemen en verenigbaarheid van het frequentiegebruik. Het aanvragen van door Galileo te gebruiken radiofrequenties is voorbehouden aan de lidstaten. Nederland heeft geen radiofrequenties voor Galileo aangevraagd. Er zijn voldoende andere lidstaten die dat wel hebben gedaan.

Artikel 5

Artikel 5 geeft aan dat partijen elkaar zullen consulteren voordat maatregelen worden genomen die de signalen en het gebruik ervan kunnen beïnvloeden.

Artikel 6

Artikel 6 bevat bepalingen over de vrije handel in goederen en diensten.

Artikel 8

Artikel 8 regelt de toegang tot het vrij beschikbare signaal en de al dan niet vercijferde open signalen van GPS en Galileo voor particulieren, fabrikanten en aanbieders van diensten, met inachtneming van vigerende exportcontroleregimes.

Artikel 9

Artikel 9 bevat bepalingen over de bescherming van de rechten op het intellectuele eigendom.

Artikel 10

Artikel 10 bevestigt de mogelijkheid van het kostenloze gebruik van het open signaal, waarbij gesteld wordt dat bijdragen voor gebruik van

signalen in luchtvaart en scheepvaart consistent zouden moeten zijn met afspraken binnen de ICAO[1] en de IMO[2]. Partijen spreken de intentie uit om in de verdere ontwikkeling van GNSS de samenhang met de regelgeving van deze organisaties te bewaken.

Artikel 11

Artikel 11 bevat bepalingen over de samenwerking om ongewenste interferentie van signalen tegen te gaan, evenals bepalingen omtrent nationale veiligheid.
In het zevende lid komen partijen overeen om dezelfde basismodulatie voor de open signalen van Galileo en GPS te gebruiken, hetgeen de interoperabiliteit zeer bevordert.

Artikel 12

Artikel 12 bevat bepalingen over de nauwe samenwerking op het gebied van een toekomstige mondiale «search and rescue service». De «Search and Rescue» (SAR)-dienst van Galileo vormt de Europese bijdrage aan de internationale SAR-dienst, te weten het COSPAR-SARSAT systeem. Door toevoeging van deze dienst wordt de nauwkeurigheid van de plaatsbepaling flink verbeterd tot op enkele meters van de transponder in nood. Een belangrijke toevoeging van de Galileo-dienst aan de huidige SAR-dienst zal bestaan uit het bevestigen van de ontvangst van het noodsignaal.

Artikel 16

Artikel 16 vermeldt dat iedere partij de kosten zal dragen voor de eigen verantwoordelijkheden onder het verdrag. Verantwoordelijkheden in dit verband zijn beperkt tot de beschikbaarheid van aangewezen fondsen.

Artikel 19

Artikel 19 gaat over verantwoordelijkheid in geval van niet-nakoming van verdragsverplichtingen; partijen kunnen elkaar aansprakelijk stellen, waarbij de Verenigde Staten van Amerika zich kan richten tot de Europese Gemeenschap en/of één of meerdere lidstaten. De Europese Commissie komt nog met voorstellen over de aansprakelijkheidsverdeling tussen de Gemeenschap en de lidstaten.

Artikel 20

In het derde lid wordt de voorlopige toepassing geregeld, die aanvangt zodra een partij verklaart daarvoor gereed te zijn. Partijen zijn met voorlopige toepassing akkoord gegaan voor zover het technische voorbereidingsbesprekingen betreft over de implementatie van de overeenkomst. Gezien met name artikel 12 van het verdrag is voorlopige toepassing in het belang van de lidstaten van de EG.

Bijlage

De bijlage bij het verdrag, die nadere afspraken omvat aangaande de afstemming van de Galileo- en GPS-signalen, is gelet op zijn inhoud aan te merken als zijnde van uitvoerende aard. Verdragen tot wijziging van de bijlage behoeven op grond van artikel 7, onderdeel f, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen geen parlementaire goedkeuring, tenzij de Staten-Generaal zich ter zake thans het recht voorbehouden.

[1] ICAO Document nr. 9082: Policies on Charges
for Airports and Air Navigation Services.
[2] IMO Resolutie A.915(22): Revised Maritime Policy and Requirements for a Future Global Navigation Satellite System (GNSS).

4. Koninkrijkspositie

Het verdrag zal wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft alleen voor Nederland gelden.

De minister van Verkeer en Waterstaat,
C. M. P. S. Eurlings

De minister van Buitenlandse Zaken,
M. J. M. Verhagen